

Metodická príručka pre zamestnancov KC

AUTORKY:

PAEDDR. PHDR. DENISA SELICKÁ, PHD.

MGR. LÝDIA KURINOVÁ

MGR. ADRIANA ŠKOLEKOVÁ

Obsah

Úvod

1. Poradenstvo

- 1.1. Základné sociálne poradenstvo
- 1.2. Špecializované sociálne poradenstvo
- 1.3. Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov

2. Skupinové aktivity

- 2.1. Pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia
- 2.2. Preventívne aktivity
- 2.3. Záujmová činnosť

3. Komunitné centrum

- 3.1. Komunitná rehabilitácia a skupinová rehabilitácia
- 3.2. Komunitná práca
- 3.3. Komunitné plánovanie

Úvod

Národný projekt **Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK** je komplementárny projekt k ostatným národným projektom *Take away balíka* v obciach s najviac marginalizovanými a najsegregovanejšími rómskymi osídleniami na Slovensku. V súlade s hlavným cieľom projektu sa národný projekt zameriava na prevádzku komunitných centier a rozvoj komunitnej práce zameranej na podporu sociálnej inklúzie a pozitívnych zmien v obciach s prítomnosťou MRK. Činnosť komunitných centier je zameraná na mobilizáciu vnútorného potenciálu a aktivizáciu MRK vedúcu k posilneniu a participácii jej členov na riešení spoločných problémov. Komunitné centrá poskytujú rómskym aj nerómskym obyvateľom obcí možnosti spoločných sociálnych aktivít vrátane neformálneho vzdelávania a trávenia voľného času pre deti, mládež a dospelých, podporu pri komunitnom organizovaní, riešení konfliktov a problémov spojených s bývaním, medzil'udskými vzťahmi, ako aj osvetovú a preventívnu činnosť. Tieto aktivity prispievajú k zvyšovaniu uplatniteľnosti osôb na trhu práce, sociálnemu začleňovaniu, ako aj k prevencii a riešeniu interetnických sporov a napätia v obciach s MRK.

Poslaním komunitného centra je prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispieť k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na individuálnej, ako aj na lokálnej úrovni. Komunitné centrum poskytuje zázemie pracovníkom komunitného centra, ktorí v ňom majú svoju dokumentáciu, pracovné pomôcky, telekomunikačné spojenie, výpočtovú techniku. Komunitné centrum im poskytuje miesto na vykonávanie komunitných činností. Pracovník komunitného centra je profesionál, ktorý spĺňa vysoké morálne a odborné kritériá v činnostiach, ktoré komunitné centrum vykonáva. Požadujú sa praktické skúsenosti vo výkone sociálnej a komunitnej práce, odborné vzdelanie a prax v činnostiach, ktoré sa budú v komunitnom centre vykonávať.

Veríme, že predložená metodická príručka adresovaná pracovníkom komunitných centier prispeje k skvalitneniu pri výkone svojho poslania.

1. Poradenstvo

1.1. Základné sociálne poradenstvo

Sociálne poradenstvo je odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva.

Základné sociálne poradenstvo je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa zákona 448/ 2008 o sociálnych službách.

Cieľom sociálneho poradenstva v komunitných centrách je znižovanie rizík vyplývajúcich zo sociálneho vylúčenia, konfliktných spoločenských situácií, spôsobu života a rizikového správania, ale jeho cieľom je aj zvýšenie sociálnych kompetencií a sociálnej mobility klientov; podpora sociálneho začlenenia klientov, rodín, komunit; predchádzanie vzniku krízových situácií v rodinách, obmedzovanie a odstraňovanie negatívnych vplyvov; poskytnutie alebo sprostredkovanie konkrétnej pomoci. Súčasťou sociálneho poradenstva je taktiež sprostredkovanie kontaktu so spoločenským prostredím (mediácia vzťahov medzi klientmi, rodinami klientov, klientom a inštitúciami – školami, lekármi, ÚPSVa R, orgánmi samosprávy...), krízová intervencia a opatrenia zamerané na predchádzanie krízových situácií a obmedzovanie negatívnych vplyvov v rodine (napr. intervencia v prípade ohrozenia života a zdravia obyvateľov komunity). Ide o poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj o usmernenie klienta, na koho sa má obrátiť, ako je potrebná odborná intervencia.

Základné sociálne poradenstvo má skôr informatívny a všeobecný charakter, používa sa najmä pri riešení problémov nevyžadujúcich si ich hĺbkovú analýzu, má zvyčajne krátkodobejšiu povahu. Základné sociálne poradenstvo možno efektívne využívať pri problémoch, ktoré nie sú

vzťahovej a emocionálnej povahy, napr. pri riešení problémov v oblasti hmotného zabezpečenia (peňažné dávky...), materiálnej pomoci (oblečenie z charity...), ubytovania (nocľaháreň...), hygieny (stredisko osobnej hygieny...), dlhov (exekúcie, zdravotné poisťovne...), orientácie na trhu práce (sprostredkovanie pracovných agentúr...) a pod.

***Príklad :** V rámci individuálnej práce s klientmi/klientkami poskytnutie - základné sociálne poradenstvo, ktoré pozostávalo zo zisťovania povahy problému a poskytnutia základných informácií o možnostiach riešenia problému. Boli to bežné intervencie poskytované ambulantnou formou v priestoroch KC. Metódy poradenstva boli rozhovor, informácie a distribúcia.*

Kazuistika:

Juraj K. končí tento rok učňovkú školu. Chcel by sa zamestnať, ale nevie ako. Preto navštívi komunitné centrum a požiada informácie. Sociálny pracovník mu v rámci základného sociálneho poradenstva poskytne informácie o tom, kedy sa má zapísať na ÚPSVR, ako si napísať životopis a kde je možné sledovať ponuky práce. Juraj je spokojný s informáciami a ďalej si rieši situáciu sám.

1.2. Špecializované sociálne poradenstvo

Špecializované sociálne poradenstvo sa zaoberá zisťovaním príčin vzniku a charakteru rozsahu problému jednotlivca, rodiny, komunity, ide o poskytovanie konkrétnej odbornej intervencie.

Čo však znamená konkrétna odborná pomoc, prípadne konkrétna definícia pojmu „posúdenie povahy problému.“

Špecializované sociálne poradenstvo je odborná činnosť vykonávaná odborníkom pri zisťovaní príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, a fyzickej osobe sa poskytuje konkrétna odborná pomoc.

Špecializované sociálne poradenstvo hĺbkovo zisťuje príčiny vzniku, charakteru a rozsahu problémov prijímateľa sociálnej služby, poskytuje konkrétnu odbornú pomoc v situáciách vyžadujúcich si špecifickú intervenciu (napr. v prípade pomoci obeti násillia po posúdení typu a charakteru násillia a pri zostavení multidisciplinárneho tímu, dlhodobo nezamestnanému pri mapovaní bariér, aby sa dokázal uplatniť na trhu práce, závislému pri sprostredkovaní a plánovaní liečby a resocializácie a pod.).

V prípade špecializovaného sociálneho poradenstva je klient k poskytovateľovi nasmerovaný

predovšetkým:

a) na základe vzniku potreby poskytovania špecializovaného sociálneho poradenstva, ktoré vyplynie z primárnej diagnostiky klienta, čiže na základe vzniku takejto potreby po prvom kontakte a z neho vyplývajúcich odporúčaní,

b) na základe spolupráce a odporúčania ďalších subjektov pôsobiacich v rámci poskytovania sociálnych služieb príslušnej komunity, resp. cieľovej skupine klientov sociálnych služieb (napr. terénni sociálni pracovníci, asistenti osvedy zdravia a pod.)

Špecializované poradenstvo sa odlišuje od základného najmä v hĺbke poradenskej intervencie. Prax ukazuje, že špecializované sociálne poradenstvo je vhodné pri riešení zložitejších sociálnych problémov vyžadujúcich si poznatky z psychológie, pedagogiky a z iných príbuzných vied. Zameriava sa najmä na vzťahové a emocionálne problémy, ako napr. na riešenie násilia páchaného na deťoch (detegovanie sexuálneho zneužitia...), na manželské problémy (mapovanie príčin rozvratu vzťahu rodičov...), na problémy spojené s výchovou dieťaťa (problémy so zanedbávaním školskej dochádzky...) a s jeho zverením do starostlivosti (striedavá osobná starostlivosť...), tiež na problémy spojené so závislosťou (sociálna rehabilitácia...) a pod.

***Príklad:** Poskytnutie - špecializované sociálne poradenstvo klientom v priestoroch KC, intervencie boli bežné, prebiehali formou rozhovoru v oblastiach finančnej gramotnosti ako odľženie, hospodárenie nízkym finančným rozpočtom rodiny, s dohoda na splátkovom kalendári, vyhľadávanie voľných pracovných miest s cieľom zlepšiť životnú úroveň klienta.*

Námety:

***Kariérne poradenstvo** používame na označenie služieb v oblasti vzdelávania a zamestnanosti, ktorých cieľom je pomáhať jednotlivcom akéhokolvek veku pri rozhodovaní o otázkach vzdelávania, odbornej prípravy, voľby zamestnania a rozvoji kariéry v ktorejkoľvek fáze ich života. Tento komplex služieb zahŕňa široké spektrum aktivít. Napríklad aktivity realizované v školách, ktoré majú pomôcť študentom ujasniť si ciele vlastnej kariéry a porozumieť svetu práce, individuálne alebo skupinové poradenstvo zamerané na voľbu vzdelávacej a profesijnej dráhy, na voľbu prvého zamestnania, zmenu zamestnania, na návrat do zamestnania. Na školách ho poskytuje výchovný poradca a na úradoch práce pracovne- profesný poradca. Poskytuje: informácií o vzdelávacích a pracovných príležitostiach, profesionálna orientácia – služby súvisiace s výberom povolania alebo vzdelávania.*

***Aktivity:** kurzy, školenia, semináre, poradenské hry / Kto som, Kam smerujem, Aké mám vízie /.*

***Finančná gramotnosť** je súbor poznatkov, ktoré umožňujú človeku porozumieť financiám a správne s nimi zaobchádzať v rôznych životných situáciách.*

Programy : Naše peniaze a hodnoty, Moje prvé peniaze, Biznis a peniaze, Nakupovanie

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu

motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné s klientmi riešiť aj zložité problémy.

Aktivity : Založenie účtu, Osobný bankrot, Ako hospodáriť s odmenou za vykonaní prácu, Pôžičky, Sporenie, Exekúcia, Vreckové, Nebankové subjekty – varovné signály a upozornenia

Kazuistika

Pán Tomáš Z. je dlhodobo nezamestnaný a má záujem nájsť si prácu. Navštívi komunitné centrum, kde mu je poskytnuté základné poradenstvo. Pri rozhovore však zisťujú, že problém pána Tomáša je hlbší a komplexnejší a on prejaví záujem o spoločné riešenie i asistenciu komunitného centra. Sociálna pracovníčka teda spíše anamnézu, spoločne s pánom Tomášom určia aké problémy budú spolu riešiť a ktoré majú prioritu. Pán Tomáš začne pravidelne navštevovať komunitné centrum a za asistencie sociálneho pracovníka budú riešiť napr. oddĺženie, rekvalifikáciu, zdravotnú starostlivosť a samozrejme úkony vedúce k zamestnaniu sa pána Tomáša.

1.3. Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov

Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov je odborná činnosť, ktorá sa vykonáva so súhlasom plnoletej fyzickej osoby a je zameraná najmä na poradenstvo pri vybavovaní úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme fyzickej osoby.

Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov je priamy výkon, keď sociálny pracovník zastupuje klienta alebo mu pomáha napr. v súdnych sporoch, úradných veciach a podobne (napr. ak zomrie bohatý otec a v dedičskom konaní by matka maloletého dieťaťa chcela majetok previesť len na seba, zákon takúto možnosť neumožňuje, oprávneným dedičom je aj maloleté dieťa, dokonca aj ešte nenarodené dieťa po zosnulom).

Príklad: Pomoc bola poskytovaná v oblasti rodinného, pracovného poradenstva a štátnych sociálnych dávok – pomoc pri riešení zanedbávania a zneužívania detí zo strany zákonných

zástupcov; vyhľadávanie voľných pracovných ponúk, pomoc pri písaní profesijného životopisu, kontaktovaní potencionálnych zamestnávateľov; pomoc pri riešení štátnych sociálnych dávok – starobný dôchodok.

Metódy poradenstva - abreakcia, persúázia, posilnenie/povzbudenie; motivácia, konfrontácia, reflexia, interpretácia. Pomoc mala charakter bežnej intervencie so súhlasom plnoletej fyzickej osoby. Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov bola nasmerovaná pri spisovaní a podávaní úradných tlačív/žiadostí; asistovaní pri písomnej komunikácii s úradmi a inštitúciami. Odbornú činnosť bola vykonávaná ambulantnou formou v priestoroch KC, metódou rozhovoru. Pomoc mala charakter bežnej intervencie so súhlasom plnoletej fyzickej osoby.

Príklad: *Pani Viere bol doručený list zo Sociálnej poisťovne, napriek tomu, že čítať vie, nerozumela úradnému jazyku a veľmi sa preľakla. Navštívila teda komunitné centrum, kde je sociálna pracovníčka vysvetlila o čo ide, že došlo k posúdeniu jej invalidného dôchodku, o ktorý žiadala a spoločne kontaktovali Sociálnu poisťovňu, aby poskytli údaje, ktoré poisťovňa potrebovala k ďalšiemu konaniu vo veci invalidného dôchodku.*

2. Skupinové aktivity

2.1. Pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia

Výchovno-vzdelávacia aktivita je proces utvrdenia učiva. Realizuje sa napr. doučovaním, vysvetľovaním a opakovaním.

Odborná činnosť sa v komunitných centrách realizuje s cieľom zvýšenia školskej úspešnosti detí a mládeže zo sociálne vylúčených rómskych lokalít, a tým rozšírenia ich možností na slobodný výber životnej cesty a na budúce uplatnenie sa v spoločnosti, je poskytované terénnou formou v prirodzenom prostredí klienta alebo ambulantnou formou v priestoroch komunitného centra.

Doučovanie, tútoring a mentoring pre deti a mládež - sú zamerané na prekonávanie bariér vo vzdelávaní detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (napr. chýbajúce podmienky na domácu prípravu, nedostatok podnetov na osobný rozvoj, nízke vzdelanie rodičov a v niektorých prípadoch ich neschopnosť pomôcť deťom s prípravou do školy). Môžu sa realizovať formou skupinového doučovania v popoludňajších hodinách v priestoroch komunitného centra alebo formou tútoringových a mentoringových programov. Z hľadiska

zlepšovania školskej úspešnosti detí sú efektívnejšie posledné menované, pretože sú založené na individuálnej práci s konkrétnym dieťaťom.

Voľno-časová aktivita je mimoškolská aktivita, teda v čase mimo vyučovania. Môžu byť organizované - krúžková činnosť zameraná na rozvoj zručností a schopností, kultúrno – spoločenská činnosť rôzne výročia, sviatky, športovo – rekreačná činnosť, záujmové pracovné zameranie.

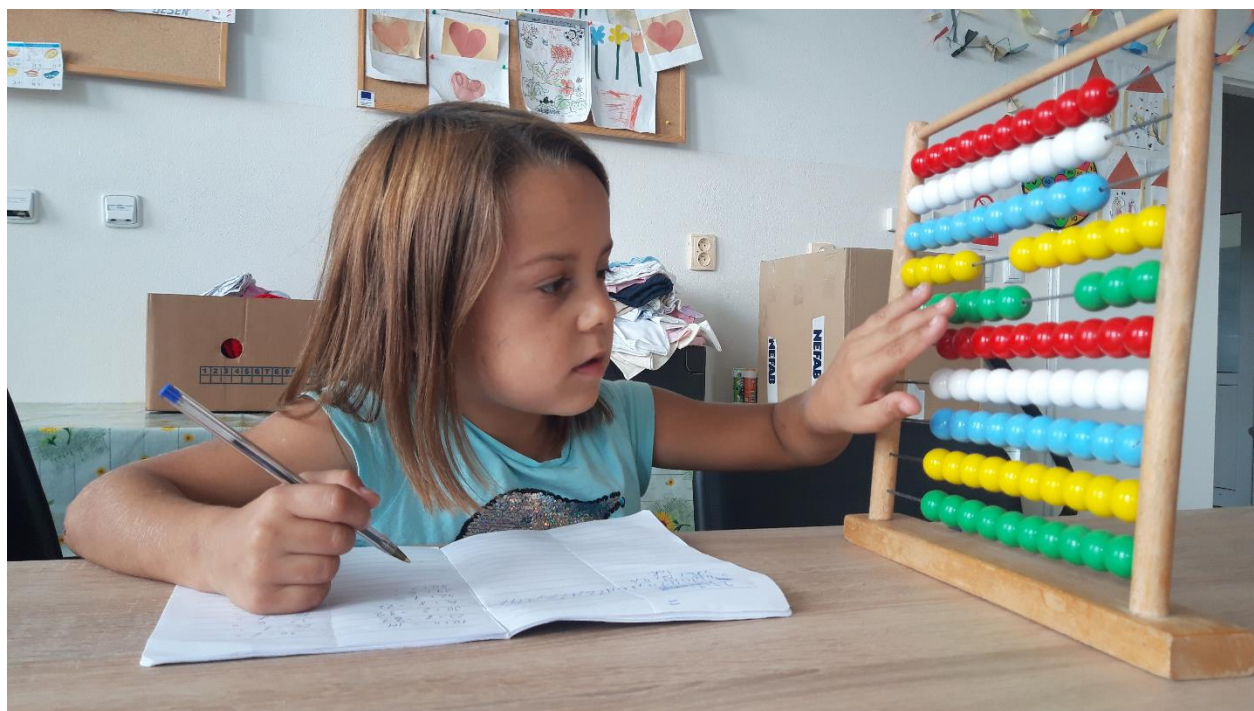
Oddychovo – pasívna forma (počúvanie hudby, sledovanie masmédií, návšteva kultúrnych podujatí, prechádzky,...)

Aktívna forma – nácvik pracovných zručností (vyšívanie, štrikovanie, výroba rôznych dekoračných predmetov).

Môžu to byť i terapie : hudobno- pohybové hry a cvičenia sú zamerané na : orientáciu v priestore, na sledovanie charakteristík individuálneho rytmu, psychomotoriky a ostatných psychických a somatických reakcií. Biblioterapia (terapia čítaním kníh) – ide o spoločné čítanie kníh– najmä rómskych rozprávok, cestopisov, románov, katolíckych príbehov.

Multikultúrna výchova je výchova k tolerancii, k empatii, k sociálnej spolupatričnosti a akceptácii kultúr. Cieľom je rozvíjať zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, porozumenie odlišností, myslenia a vnímania sveta inými. Zároveň sa usiluje o zmiernenie napätia v spoločnosti a o podporu pohľadu na jej ostatných členov bez predsudkov a stereotypov. Aktivity : spoznávanie histórie, zvykov, tradícií, predstaviteľov , spoznávanie kultúr národnostných menšín, prosociálne správanie....

Aktivity: Zážitkové učenie. Hra. Aktivizujúce metódy. Sme odlišní. Rómska kultúra, Náš svetadiel....

Príklady : *Aktivity zamerané na pomoc pri príprave na školské vyučovanie boli zameraná na zvýšenie školskej úspešnosti detí a mládeže (príprava na vyučovanie –práca s deťmi v KC – písanie domácich úloh. Realizácia - predškolský klub a programy včasnej starostlivosti - rozvoj grafomotorických a jazykových schopností, rovnako rozvíjala pamäť a pozornosti k zvládnutiu nárokov ZŠ.*

Realizovanie aktivity „Klub pre rodičov s deťmi“ kde prostredníctvom vzdelávacích aktivít podporovať a rozvíjať rodičov v ich rodičovských kompetenciách v oblasti vzdelávania detí potrebné pre úspešný vstup dieťaťa do školy.

Školské kluby – doučovanie, príprava domácich úloh, opakovanie preberaného učiva skupinovou formou v priestoroch KC s cieľom dosiahnutia lepších študijných výsledkov a motivácie rodičov k záujmu o školské výsledky svojich detí.

Príklady: *Na Dušičky, Sviatok všetkých svätých, komunitné centrum zorganizovalo stretnutie s dôchodcami a deťmi, ktoré navštevovali centrum. Rozprávali si navzájom o svojich zvykoch na tento sviatok. O minulosti, ako sa oslavovalo kedysi. Po ceste späť spolu deti diskutovali o tom, ktoré zvyky sa im páčili najviac a čomu nerozumeli.*

2.2. Preventívne activity

Prevenia - všeobecne: predchádzanie niečomu nežiaducemu, ochrana predchádzaním niečomu nežiaducemu, opatrenie na ochranu predchádzaním niečomu nežiaducemu.

Za „prvú stanicu“ sociálno-patologických javov považujeme práve školské prostredie, v ktorom trávime čas už detstva. Nakoľko treba vzniknutým situáciám predchádzať a je neskoro riešiť už vzniknutý problém, prvotné úsilie by sme mali venovať prevencii a poukázať na vznik a dôsledky sociálnej patológie. Novodobým fenoménom 21. storočia je vznik sociálno-patologických javov už na základných školách, nakoľko žiaci nemajú pevnú vôľu, sú ľahko ovplyviteľní, a preto sa považujú za vysoko rizikovú skupinu. Základné školy majú dlhé roky otázky prevencie rozpracované v plánoch preventívnych aktivít. Preventívne activity sú vhodne sformované podľa cieľových skupín z hľadiska veku, mentálnych schopností a osobitostí danej základnej školy. Podmienkou dosiahnutia cieľa prevencie je aj odborne pripravený pedagogický zamestnanec v oblasti uplatňovania kompetenčného prístupu vo výchovno-vzdelávacom procese a v oblasti sociálno-psychologickej tak, aby dokázal pozitívne vplyvať na kognitívny a osobnostný a sociálny rozvoj žiaka. V neposlednom rade je to aj spoločná zodpovednosť rodiny, orgánov sociálno-právnej ochrany detí, poradenských zariadení a inštitúcii školskej politiky.

Zvláštnou časťou je prevencie drogových závislostí, ktorá, vzhľadom na štatistické údaje, ktoré vykazujú, že sa čoraz mladšia generácia môže prísť do styku s drogami, na svojej dôležitosti nič nestratila v poslednej dobe. Táto prevencia vyžaduje úzku spoluprácu pedagógov materských, základných a stredných škôl, psychológov, lekárov, policajtov, ale aj dobrovoľníkov. V rámci nej sa organizujú rôzne prednášky a besedy, súťaže, premietanie filmov nielen pre deti, ale aj pre ich rodičov. Nie je skoro začať už na prvom stupni základnej školy. Pre ne sú vhodné témy, ako bezpečnosť na cestách napr. v rámci dopravnej výchovy, alebo ako sa správať bezpečne pri hrách v meste, úrazovosť, stretnutie s cudzím človekom na ihrisku a pod. Na týchto besedách a akciách sa spoločne zaoberajú rôznymi témami. Nezaoberajú sa len dopravnou disciplínou, či pravidlami slušného správania sa. Sú im ozrejmené pojmy: čo je priestupok, čo je trestný čin, trestná zodpovednosť, zodpovednosť za škody spôsobené priestupkom, resp. trestným činom, atď.

Vybrané témy :

nebezpečenstvá zábavnej pyrotechniky

nenásilné formy trestných činností (prečo „nestiahnuť“, filmy, hudbu, obrázky)

ochrana životného prostredia a prírody, boj proti vandalizmu, potláčanie grafiti

ako plnohodnotne využívať voľný čas, zdravá životospráva

vplyv médií (násilnosti a drogy vo filmoch)

závislosť na tabaku, alkohole, drogách, touléne

herné automaty a gamblerstvo

agresivita a násilníctvo

rodinné násilie

týranie a zneužívanie ľudí

obchodovanie s ľuďmi.

Príklad: *Skupinová aktivita preventívna - Kriminálna prevencia pre deti a mládež, školský klub, herne a záujmové krúžky, klub matiek s deťmi, klub seniorov, ktoré prebiehali v priestoroch KC, formou besied a prednášok s cieľom podpory sociálneho začleňovania detí, mládeže a dospelých.*

Realizovanie preventívnej aktivity – pre dospelých (upratovanie, pomoc sociálne znevýhodneným rodinám so šatstvom /obuvou, hygienu, trestnú činnosť, ochranu zdravia, osvetu očkovania, finančnú gramotnosť– úžera, správne hospodárenie, pandémiu, nové opatrenia, dištančné vzdelávanie, pre deti (zamerané na Ochranu životného prostredia) s cieľom predchádzať, zabraňovať, zmierňovať následky rizikového správania a upevňovania hygienických návykov.

V rámci preventívnej aktivity sa prevažne zamerali na realizáciu pravidelnej osvetu s prijímateľmi sociálnej služby v teréne o rizikách a možnosti ochorenia na COVID – 19, informovali o aktuálnych pandemických opatreniach a obmedzeniach pre nezaočkovaných, o zvýšenej osobnej hygiene, o používaní osobných ochranných prostriedkov počas využívania služieb – sociálnych aj verejných, motivovali k častému a dôkladnému umývaniu rúk mydlom a teplou vodou. Motivovali

prijímateľov sociálnej služby k očkovaníu a vysvetľovali, aké sú výhody pre zaočkovaných v oblasti zdravia a v spoločnosti. S tehotnými mamičkami viedli preventívne rozhovory o zdravej životospráve počas tehotenstva a rozdávali balíčky od spoločnosti Happy Baby.

2.3. Záujmová činnosť

Záujmová činnosť je vedomá činnosť zameraná na uspokojenie a rozvoj individuálnych potrieb, záujmov a sklonov. Záujmová činnosť je praktická činnosť a vyžaduje aktívny prístup.

Záujem: je vnútorná snaha osobnosti zaoberať sa určitými činnosťami alebo špecifickými druhmi činností, ktorá je sprevádzaná kladným emocionálnym vzťahom k tejto činnosti, je relatívne stabilný, má svoju šírku, hĺbku a záujmy sa môžu navzájom prekrývať.

Obsahové zameranie záujmovej činnosti :

1. spoločensko - vedná
2. esteticko-výchovná
3. športová a telovýchovná, turistická
4. prírodovedná
5. pracovno-technická

Spoločensko – vedná záujmová činnosť

Cieľové zameranie: je rozvíjať záujem o spoločenský život, viesť k národnej hrdosti a štátnej príslušnosti, hovoriť o významných dňoch, spoločenských aktivitách, národných hrdinoch, našich významných osobnostiach, miestach, národných kultúrnych pamiatkach, kultúrnych návykoch, kultúrnych návykoch, viesť deti k poznaniu významných osobností, historických pamiatok a pamätných dní, snahou je pomáhať deťom pri formovaní ich spoločenského a sociálneho cítenia, prostredníctvom tejto oblasti výchovy viesť deti k úcte k rodičom, starým rodičom k ľuďom, spolurozhodovať o živote v skupine, rozvíjať základy zručnosti sebahodnotenia a empatie, prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím, pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa, vyjadriť svoj názor – vedieť vypočuť opačný názor, využívať všetky formy komunikácie, rozlišovať kultúrne a nekultúrne prejavy správania sa, vedieť samostatne riešiť jednoduché konflikty, poskytnúť pomoc alebo pomoc privolať.

Príklady útvarov :

vlastivedný krúžok, krúžok pamiatkarov, debatné krúžky, klub rodičia s deťmi, redakčný krúžok, školský časopis, jazykový krúžok, filatelisti, zberateľský klub

Pracovno – technická záujmová činnosť

Cieľové zameranie: rozvíjať základy manuálnych a technických zručností primeraných veku a bezpečnosti detí, získať základné zručnosti pre praktický život, rozvíjať technické myslenie, predstavivosť, technické schopnosti a záujmy, tvorivú aktivitu, viesť deti k uvedomovaniu, chápaniu a významu techniky v živote človeka, naučiť deti niest zodpovednosť za vykonanú prácu, viesť deti k spolupráci v skupine, vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele, pracovať s netradičným materiálom, využiť netradičné spôsoby a techniky práce, vytvárať a rozvíjať technické a vedecké poznatky, aplikovať ich prakticky, rozvíjať a zdokonaľovať manuálne zručnosti, viesť k tvorivej činnosti, rozvíjať technické myslenie, venovať sa dodržiavaniu bezpečnostných predpisov a hygiene pri práci.

Okruhy:

- práca s rôznymi materiálmi,

- práca so stavebnicami, konštrukčné činnosti,
- montáž a demontáž,
- práca s PC, práca s elektronikou,
- dopravné činnosti,
- domáce práce a drobné kutilstvo.

Príklady útvarov:

modelársky, programátorský, fotografický, elektrotechnický, varenie, ručné práce, dizajn.

Esteticko – výchovná záujmová činnosť

Esteticko-výchovnú oblasť tvoria výtvarná, hudobná, literárna a dramatická oblasť. Zmyslom je viesť deti k poznaniu, vnímaniu a prežívaniu krásy v každodennom živote či už v literatúre, hudbe alebo výtvarnom umení. Doporučujeme aplikovať a rozvíjať i literatúru s rómskou tematikou, rómsku hudbu, tradície, zvyky.

Cieľové zameranie: naučiť deti vnímať umenie, rozvíjať talent a špecifické schopnosti, objavovať krásu v bežnom živote, podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí, viesť deti k estetickému cíteniu (prostredie), posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí, rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností, formovať estetické vzťahy k prírode, spoločnosti, ku kultúrnym hodnotám, vkus, rozvíja vnímanie a prežívanie hodnotenie krásy a umenia, rozvíja imagináciu, kreativitu, vedie k vlastnej aktivite a tvorbe.

Okruhy:

-výtvarné činnosti

- stvárnenie skutočnosti prostredníctvom rôznych výtvarných techník (maľba, kresba, grafika, modelovanie,...).

- práca s výtvarnými prostriedkami,

- poznávanie a chápanie výtvarného umenia a iných druhov umenia (návšteva výstav, galérií, múzeí, výtvarné súťaže,...),

Hudobné/hudobno-pohybové činnosti

- zborový a sólový spev, založenie rómskeho súboru

- hra na hudobný nástroj,

- počúvanie hudby (koncerty, hudobné vystúpenia,...),

- poznávanie hudobného umenia, hudobných diel, hudobníkov, skladateľov,

- hudobno-pohybové a tanečné hry, tanec, pohybové improvizácie,

Príklady útvarov:

výtvarný, sochársky, keramický, spevácky, orchester, hudobná skupina, tanečný, ľudový súbor, tanečná skupina, literárny, recitačno-dramatický, bábkarský.

Športová a telovýchovná turistická záujmová činnosť

Tematická oblasť pomáha rozširovať priestor pre pohybovú aktivitu, relaxáciu, pobyt na čerstvom vzduchu, upevňuje kolektívne vzťahy, učí deti aktívne oddychovať. Je jedným z hlavných prostriedkov pri formovaní zdravého telesného rozvoja žiakov. Pomáha pri utváraní a upevňovaní morálnych vôľových vlastností. Zlepšuje telesnú kondíciu a odstraňuje psychickú únavu. V tejto oblasti sa rozvíja vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť. Kolektívne aktivity v telesnej, zdravotnej a športovej tematickej oblasti výchovy upevňujú kolektívne vzťahy v skupine.

Cieľové zameranie: naučiť deti oddychovať, odstrániť únavu z vyučovania, regenerovať duševné a fyzické sily pohybom, byť na čerstvom vzduchu, rozvíjať pohybové aktivity telovýchovného a športového rázu, pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog, viesť deti k zdravému životnému štýlu, vedieť poskytnúť alebo privolať pomoc, rozvíjať športový talent, poznať základné princípy zdravého životného štýlu, rozvíjať základné samoobslužné činnosti (hygienické návyky, úprava prostredia), osvojiť si pravidlá cestnej premávky, osvojiť si pravidlá správania sa chodca a cyklistu, dodržiavať bezpečnosť na ceste do školy, orientovať sa v okolí školy a domov, bezpečnosť pri jazde na detských dopravných prostriedkoch, pochopiť význam dopravy v živote človeka, rozvíjať a upevňovať návyky v individuálnych a kolektívnych športoch: športové hry, turistika, atletika, plávanie, cyklistika.

Okruhy:

- kondičné cvičenia,
- gymnastika,
- tanec,
- atletika,
- turistika,
- branné športy (streľba, orientačný beh, ...)
- kolektívne športy (futbal, hokej, volejbal,
- východné a bojové umenie,
- sezónne športy (plávanie, kanoistika, korčuľovanie, lyžovanie, potápanie, lietanie,...),
- netradičné športy (petang, squash, lacross, zorbing...),
- poznávanie športov a významných športovcov.

Príklady útvarov:

šachový, strelecký, požiarnický, joga, aerobic, mladý záchranár, skautský, požiarnický, futbalový a pod.

Príklady : Skupinová práca záujmová - Klub pre ženy, Prehliadka filmov, Herňa - prebiehali v priestoroch KC - formou diskusie s cieľom zabezpečenia aktívneho zmysluplného trávenia voľného času. Kreslenie, maľovanie, vystrihovovanie rôznych geometrických tvarov a pod. Aktivity prebiehali v priestoroch KC, s cieľom odovzdať im zručnosti a návyky , nevyhnutné k zvládnutiu nárokov ZŠ. Realizovala sa záujmovú činnosť: maľovanie, kreslenie, tvorivé dielne, zamerané na rozvoj fantázie, kreativity klientov, pre deti a mládež.

3. Komunitné centrum

V komunitnom centre sa fyzickej osobe, rodine alebo skupine osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzené schopnosti alebo možnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrúvanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby poskytujú odborné činnosti, iné činnosti a aktivity. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou a terénnou formou prostredníctvom terénneho programu.

Komunitné centrum je:

- spoločným priestorom pre celú sídelnú komunitu obce;
- priestorom pre rozvoj rôznych subskupín komunity s ohľadom na fakt, že jeden človek môže byť súčasťou rôznych subskupín v priestore aj v čase. Zároveň, obyvatelia marginalizovanej rómskej komunity sú len jednou zo subskupín (hoci prioritnou), na ktoré sa komunitné centrum orientuje;
- neutrálnym priestorom pre deeskaláciu komunitných napätí a konfliktov;
- podporou obce v oblasti komunitného rozvoja a budovania komunity.
- vytvára neutrálne aktivity prístupné pre celú obec,
- pracuje na úrovni subskupín v komunite (obyvatelia vylúčenej rómskej lokality, nerómska časť obce, deti, seniori, atď.), ale neuprednostňuje jednu zo subskupín a prioritizuje aktivity pre celok - celú obec,
- je pripravené byť neformálnym mediátorom konfliktu,
- prepája a sieťuje aktivity obce, vytvára mapu týchto aktivít a podporuje ich synergiu,
- vytvára priestor pre osobné vzťahy verejných činiteľov a ľudí z komunity,
- vytvára miesta pre abreakciu napätí v komunite a miesta pre spoločné ticho a zdieľanie,
- vytvára priestor pre akceptáciu rôznych kódexov správania, nepísaných zvykov uvedomujúc si fakt, že hodnotový systém zakotvený v právnom poriadku nemusí byť jediným funkčným hodnotovým systémom v obci,

- vytvára priestor pre identifikovanie minimálnej zhody na zásadách správania sa v obci v drobných každodenných situáciách ako aj pri kríze či zvláštnej udalosti.

Poslanie a ciele komunitných center

Poslaním komunitného centra je prostredníctvom poskytovania komplexných, odborných činností, iných činností a aktivít prispieť k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených, a to ako na individuálnej, tak aj na lokálnej úrovni. Pod sociálnym začleňovaním sa rozumie sprístupňovanie takých príležitostí a možností, ktoré sociálne vylúčeným jednotlivcom a rodinám napomôžu plne sa zapojiť do ekonomického, sociálneho a kultúrneho života v danej lokalite i v celej spoločnosti.

Komunitné centrum je zamerané na napĺňanie nasledovných cieľov:

1. Zlepšovanie sociálnej situácie jednotlivcov, rodín a vylúčených spoločenstiev.
2. Aktivizácia, zvyšovanie kompetencií a podpora sociálnej mobility jednotlivcov a rodín.
3. Prevencia sociálno-patologických javov.
4. Sprostredkovanie kontaktu so širším prostredím, podpora začleňovania do existujúcich sociálnych sietí, štruktúr, služieb a inštitúcií.
5. Podpora spolupráce a efektívnej koordinácie činnosti subjektov, ktoré zasahujú do situácie sociálne vylúčených osôb (obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb a služieb zamestnanosti, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti).
6. Podpora komunitného rozvoja, budovania celej komunity obce.
7. Podpora efektívneho riešenia konfliktov, sporov a napätí v celej obci ako aj v subskupine obyvateľov vylúčenej rómskej lokality a medzi jednotlivými subskupinami navzájom.
8. Podpora záujmovej činnosti a zmysluplného trávenia voľného času.
9. Podpora vzdelávania detí a mládeže, podpora ukončenia základného vzdelania a pokračovania v ďalšom štúdiu na strednej škole.

10. Podpora vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie dospelých realizáciou vzdelávacích a tréningových programov zameraných na jednotlivcov a skupiny.
11. Podpora iniciatív obyvateľov vylúčených lokalít v oblasti zdravého a čistého životného prostredia, realizácia zdravotnej osvedy pre všetky vekové kategórie obyvateľov; iniciovanie a realizácia voľnočasových aktivít mládeže v oblasti zdravého životného štýlu, pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k zdravotnej starostlivosti a posilnenie zodpovednosti jednotlivých jej členov za svoje zdravie. Vzdelávanie a osveta v oblasti plánovaného rodičovstva a ochrany sexuálneho reprodukčného zdravia.
12. Podpora iniciatív obyvateľov vylúčených lokalít v oblasti bývania, pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k bývaní a posilnenie zodpovednosti jednotlivých členov za svoje bývanie.
13. Podpora a pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k finančným prostriedkom umožňujúcim zvyšovanie vzdelania, skvalitňovania bývania a získania práce. Zvyšovanie finančnej gramotnosti a miery finančnej inklúzie.
14. Podpora a pomoc pri zlepšovaní prístupu cieľových skupín k právnej pomoci.
15. Podpora zamestnateľnosti. Poskytovanie služieb podpory pre zvyšovanie zamestnateľnosti a zamestnanosti, vrátane poradenstva v oblasti zamestnanosti.
16. Podpora práce s rodinami, ktorých člen domácnosti je vo výkone trestu odňatia slobody, alebo vo výkone väzby. Postpenitenciárna práca s členom domácnosti po návrate z výkonu trestu.
17. Predchádzanie vzniku krízových situácií v rodinách.
18. Podpora osobnostného, etického a duchovného rozvoja, budovania vnútornej motivácie

Špecifikácia cieľových skupín komunitného centra:

- obyvatelia marginalizovaných komunít (najmä obyvatelia segregovaných a separovaných rómskych komunít),
- dlhodobo nezamestnaní a znevýhodnené skupiny nezamestnaných,
- nezamestnateľní a ohrození nezamestnanosťou,
- nezamestnaní bez vzdelania, resp. s nízkym stupňom vzdelania, s problémami čítania, písania

a počítania,

- geograficky/teritoriálne (zemepisne) izolované skupiny,
- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pomoci v hmotnej núdzi a poskytované služby podľa osobitných zákonov,
- obyvatelia s príjmom pod hranicou chudoby,
- nízkopríjmové skupiny zamestnaných,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii,
- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované,
- rizikové skupiny detí a mládeže, mladiství bez ukončenia povinnej školskej dochádzky,
- mladí dospelí po ukončení ústavnej starostlivosti, náhradnej rodinnej starostlivosti,
- nepľnoletí rodičia a rodičia po materskej dovolenke zo sociálne odkázaných skupín obyvateľstva,
- osoby, ktorým sa poskytuje postpenitenciárna starostlivosť a ich rodiny,
- skupiny obyvateľov obce v spore, konflikte či v eskalujúcom napätí,
- obyvatelia obce v rámci komunitného rozvoja,
- ďalšie skupiny ohrozené sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčení

3.1. Komunitná rehabilitácia a skupinová rehabilitácia

Komunitná rehabilitácia podporuje znižovanie miery chudoby predovšetkým zabezpečením dostatočného spektra aktivít orientovaných na vzdelávanie, zamestnávanie a zvyšovanie príjmu jednotlivcov.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je zabezpečenie spolupráce subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Programy komunitnej rehabilitácie sú súčasťou komunitného rozvoja a predstavujú nástroj sociálnej zmeny, ktorá sa deje pomocou aktivít na znižovanie chudoby, negramotnosti, zvyšovanie povedomia o zdravotných otázkach, detskej práci, presadzovaní ľudských práv a pod. Komunitná rehabilitácia hrá dôležitú úlohu pri aktivitách, ktoré zabezpečujú zvyšovanie príjmov členov komunity a tiež môže poskytovať školenia a podporovať samostatnú zárobkovú činnosť a podporu v oblasti financií. Postupne sa však komunitná rehabilitácia začala aplikovať a realizovať aj pri iných cieľových skupinách a pretransformovala sa na multidisciplinárny prístup pri vyrovnávaní príležitostí a sociálneho začleňovania osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú priamo ohrozené chudobou alebo majú zdravotné postihnutie. Existuje veľké množstvo definícií komunitnej rehabilitácie, ktoré sa líšia od krajiny ku krajine, od komunity ku komunite, alebo cieľovej skupiny, ktorej sa komunitná rehabilitácia venuje.

Napriek týmto rozdielom majú programy komunitnej rehabilitácie viacero spoločných bodov. Vždy je ich cieľom to, aby menili postoje komunity smerom k akceptovaniu a prijatiu osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, alebo osôb so zdravotným postihnutím, podpore sociálneho začleňovania, zabezpečeniu

možností vzdelávania a práce, ochrane základných ľudských práv a slobôd a posilňovaniu a zmocňovaniu dotknutých osôb a členov komunity, tak aby sa znižovala miera chudoby a sociálneho vyčleňovania. Komunitná rehabilitácia podporuje znižovanie miery chudoby predovšetkým zabezpečovaním dostatočného spektra aktivít orientovaných na vzdelávanie, zamestnávanie a zvyšovanie príjmu jednotlivcov. Programy komunitnej rehabilitácie sú súčasťou komunitného rozvoja a predstavujú nástroj sociálnej zmeny, ktorá sa deje pomocou aktivít na znižovanie chudoby, negramotnosti, zvyšovania povedomia o zdravotných otázkach, detskej práci, presadzovaní ľudských práv a pod. Komunitná rehabilitácia hrá dôležitú úlohu pri aktivitách, ktoré zabezpečujú zvyšovanie príjmov členov komunity a tiež môže poskytovať školenia a podporovať samostatnú zárobkovú činnosť a podporu v oblasti financií.

Úlohou komunitného pracovníka je vytvárať priestor pre členov a členky komunity na spolupodieľaní sa na rozvoji komunity, riešení vzniknutých problémov a spolurozhodovaní o jej chode. Či už hovoríme o komunitných stretnutiach, kde sa zide široké spektrum členov a členiek komunity, o stretnutiach za účelom sieťovania, kedy sa zástupcovia či zástupkyne komunity stretávajú s reprezentantmi a reprezentantkami dôležitých inštitúcií a snažia sa budovať priestor na spoluprácu alebo o pracovných skupinách, ktoré slúžia ako priestor na organizáciu konkrétnej udalosti. V každej takejto situácii dochádza k využívaniu skupinovej práce. Tá v sebe nesie viacero podstatných momentov a javov, na ktoré komunitný pracovník / pracovníčka musia byť pripravení, aby z tohto procesu vyťažili maximum. Ako sme už spomínali, na to, aby sme mohli zoskupenie ľudí nazvať sociálnou skupinou je potrebné, aby dochádzalo k vzájomnej interakcií, aby vznikol priestor na vytvorenie ďalších sociálnych fenoménov. Práve poznanie a uvedomovanie si týchto fenoménov zvyšujú šancu k tomu, aby skupinová práca bola efektívna, aby komunitný pracovník / pracovníčka dokázal z tohto procesu vyťažiť čo najviac. Preto by ste si pri skupinovej práci mali všímať nasledujúce fenomény, podporovať ich, a tým zvyšovať šance na kvalitné výsledky, ktoré môžu mať pozitívny dopad na komunitu.

Príklady : *V spolupráci s členmi miestnej občianskej poriadkovej služby realizovali komunitnú aktivitu "Čistota pol života". Cieľom tejto aktivity bolo oboznámiť klientov s potrebou udržiavať čistotu a poriadok v obci. Oboznámenie na praktických prípadoch, ako správne separovať komunálny odpad, a tým znižovať negatívny dopad na životné prostredie. Predstavila im možnosti, ako sa môžu zapojiť do aktivít zameraných na udržiavanie čistoty a poriadku. Zároveň zbierala podnety a nápady na preventívne aktivity, na ktorých by sa klienti chceli zúčastniť a ktoré by v budúcnosti mohli prispieť k udržiavaniu čistoty v obci.*

Príklady : *V spolupráci s členmi miestnej občianskej poriadkovej služby a terénnymi sociálnymi pracovníčkami sa realizovala komunitná aktivita "Mikuláš". Táto aktivita bola zameraná na budovanie vzťahov v komunite a zároveň mala za cieľ pomocou krátkeho programu predstaviť členom komunity ukážku z činnosti komunitného centra. S deťmi pripravili krátky program a následne prišiel Mikuláš, ktorý všetkým deťom priniesol sladkú odmenu.*

Príklady : *V spolupráci s odbornou pracovníčkou - garantkou a asistentkou pripravili KOMUNITNÚ AKTIVITU „Hľadá sa talent.“*

Príklady : *Komunitnú aktivitu „Deň zdravia“. Počas práce boli používané metódy pozorovanie, rozhovor, ukážka, opakovanie jednotlivých úkonov, inscenačné metódy.*

Skupinová rehabilitácia

Pod skupinovou prácou v komunitnej práci rozumieme proces, kedy sa skupina ľudí (pre efektivitu ideálne do 15 ľudí) spoločne stretne alebo stretáva za účelom naplnenia cieľa, ktorý si stanovujú spoločne a ktorého naplnenie vedie k rozvoju komunity, riešeniu problému alebo budovaniu vzťahov či sieťovaniu medzi členmi a členkami skupiny.

Tento proces strážia spoločne prijaté pravidlá a vedie ho facilitátor – ideálne komunitný pracovník. Skupinovou dynamikou môžeme súhrnne nazvať procesy, ktoré sa odohrávajú vo vnútri skupiny počas skupinovej práce. Skupinová dynamika ako o všetkom tom, čo sa v skupine deje.

Podľa nich je skupinová dynamika prítomná v každej skupine. Keď je funkčná, cítime sa ako členovia a členky skupiny dobre aj my, ak však zlyháva dostáva sa skupina do problémov. Ak by zanikla, tak zanikne aj skupina ako taká. Skupinová dynamika je hybnou silou, potenciálom skupiny, je to život v skupine a život skupiny, ale tiež to, čo sa do skupiny dostáva zvonka. Skupinová dynamika v sebe zahŕňa viaceré procesy od tvorby pravidiel skupiny, po stanovenie a ukotvenie cieľa spoločnej práce, zadefinovanie pozícií a rolí v skupine, interakcie medzi členmi a členkami, vzťahy, kohéziu (čiže skupinovú súdržnosť), ale aj konflikty či napätie v skupine, otázky vodcovstva či spôsoby komunikácie. Skupinovú dynamiku netreba brať na ľahkú váhu, pretože je ukazovateľom toho, ako sa nám darí v skupine pracovať, aké sú v nej vzťahy a či spejeme k naplneniu stanovených cieľov a úloh.

Keď budete skupinu skladať a uvažovať, kto by sa mal stretnutí zúčastniť, budú existovať dva spôsoby, ako to urobiť:

Necháte členov a členky komunity, aby sa sami do skupiny prihlásili. Rozšírite informáciu, že sa bude konať stretnutie (sieťovacie, komunitné a pod.) a vytvoríte im spôsob, ako sa budú môcť prihlásiť (online cez rôzne prihlasovacie formuláre, emailom, osobne a pod.)

Výhodou je, že budete mať veľmi rozmanitú skupinu, a tak na problematiku, ktorej sa počas stretnutia budete venovať, môžete získať pohľady z rôznych uhlov. Rovnako tak dáte dokopy ľudí, ktorí by sa možno za iných okolností nikdy nestretli alebo spolu nediskutovali.

Nevýhodou však je, že rozmanitosť skupiny môže priniesť rôzne napäté a konfliktné situácie, čo si bude vyžadovať vyššie nároky na vaše facilitačné a mediačné schopnosti. Tiež sa môže stať, že sa do skupiny neprihlásia tí ľudia, ktorí by pre danú tému boli veľmi užitoční do diskusie alebo sa prihlási veľmi málo ľudí a nevytvorí sa skupinová dynamika a nebude teda priestor na rozdiskutovanie danej veci.

Na stretnutie budete pozývať ľudí, o ktorých si myslíte, že by pre diskusiu boli vhodní, majú k nej, čo povedať alebo sú jej nositeľmi (nejakým spôsobom sa ich týka). Pripravte si zoznam ľudí dopredu a poraďte sa o ňom aj vo svojom tíme s kolegami a kolegyňami. Tiež je veľmi užitočné, ak sa spýtate ľudí, ktorých pozývate, či im napadá ešte niekto, kto by bol pre skupinu vhodný/vhodná. Ľudia, ktorí sa v téme pohybujú, majú dobrý prehľad o tom, kto ďalší by mohol prispieť. Najviac si treba dať záležať na pozvaní zástupcov a zástupkyň komunity. Nenechať sa ovládnuť pocitom, že iba odborníci a odborníčky vedia, čo je pre komunitu dôležité, vedia ako riešiť problematické situácie. Ľudia z komunity vedia, čo potrebujú, len častokrát nedostávajú priestor na to, aby o tom mohli komunikovať. Dokážu sa zamýšľať nad riešeniami, navrhovať a aj ich realizovať. Preto by toto mal byť jeden z najdôležitejších krokov, keď sa vytvára skupina, pracovné stretnutie, rada komunitného centra – nech sa nedostanete do situácie „o nich, bez nich.“ Istý čas venujte aj výberu miesta konania stretnutia skupiny. Veľmi dobrý tip je, ak je miesto dostupné pre (aspoň) väčšinu zúčastnených. Otvoreným a ústretovým krokom je, ak sa miesta stretávania (v prípade, že práca v skupine je dlhodobejšia) striedajú a stretnutia sa môžu konať na „domácej pôde“ členov a členiek skupiny (ak je to možné). Aj takýmto spôsobom môžeme lepšie spoznať prostredie, z ktorého prichádzajú – komunitné centrum, škola, obecný úrad, úrad práce a pod. Je dôležité, aby všetci dostali konkrétne a správne informácie o mieste, dátume a čase, téme stretnutia, prípadne, čo sa od nich očakáva. Ak je potrebné, aby si niečo našťudovali, je nutné im tieto informácie dostatočne včas poslať. Uistite sa, ideálne deň, dva dopredu, že im pripomeniete, že sa stretnutie koná. Existuje mnoho zaujímavých, vtipných a zblížovacích interaktívnych aktivít, ktoré môžete (ak to atmosféra dovoľuje) na začiatku práce v skupine vyskúšať. Tie napomáhajú tomu, aby sa ľudia v skupine zoznámili, alebo aby sa uvoľnila atmosféra – tomuto procesu hovoríme - topenie ľadov. Ak máte pocit, že stretnutie je formálnejšie a nie je priestor na takúto aktivitu, dajte si aspoň zoznamovacie „kolečko“, aby všetci dostali priestor sa predstaviť. Tvorba

pravidiel je veľmi dôležitou súčasťou procesu skupinovej práce. Pravidlá určujú hranice, ktoré zase prinášajú pocit bezpečia, vďaka ktorému sa môžu otvárať aj témy, ktoré nemusia byť veľmi príjemné alebo také, ktoré sú dôverné. Tiež zvyšujú efektívnosť a pomáhajú predchádzať konfliktom alebo ich riešiť. Pravidlá si skupina tvorí sama s vašou pomocou. So základnými pravidlami by ste mali prísť sami. Pomáha to tomu, aby zazneli tie, ktoré sú najdôležitejšie pre dodržanie bezpečia pre zdieľanie či pre vzájomné rešpektovanie. Pravidlá nie sú rigidné a v čase a v procese skupinovej práce sa môžu meniť, dopĺňať a prispôbovať okolnostiam, ale vždy tak, aby s tým súhlasila celá skupina.

Medzi základné pravidlá patrí :

- **Dodržiavanie času:** je dobré si dohodnúť spôsob práce po časovej stránke, aké dlhé budú jednotlivé pracovné bloky, ale tiež prestávky. Čas je drahocenný, preto je dochvilnosť súčasťou efektívnej práce a rešpektu voči času ostatných
- **Vzájomné rešpektovanie sa:** to sa môže odzrkadliť v pravidle o neskákaní si do reči, rešpektovaniu názorov, aj v prípade, že s ním nesúhlasím, nezosmiešňovaní druhých, neurážaní sa.
- **Mobil je na tichom režime:** môže sa používať cez prestávky alebo v nevyhnutnom prípade mimo priestor, kde skupina pracuje
- **Pravidlo STOP:** v prípade, že je téma, ku ktorej sa člen alebo členka skupiny nechce vyjadrovať (lebo nechce, je to citlivá téma alebo by to vyvolalo konflikt a pod.) tak ho k tomu nebudeme nútiť a je v poriadku, že na ňu nevysloví názor
- **Nevynášanie zo skupiny:** to, čo sa v skupine povie v skupine aj zostáva, ak sa v skupine nedohodne inak. Ide najmä o prípady, kedy sa preberajú citlivé a dôverné témy, osobné údaje či životné príbehy ľudí. Informácie, ktoré sú verejne publikovateľné (najmä úlohy, dohody) by mali byť v písomnej podobe. „Aké ďalšie pravidlá vám napadajú? Čo je dôležité pre navodenie pocitu bezpečia? Aké opatrenia je nevyhnutné zabezpečiť, aby sme boli efektívni? Čo nám pomôže lepšie spolupracovať a komunikovať? Užitočné je, ak sú pravidlá ladené v pozitívnom duchu. Vždy pôsobí lepšie, ak pravidlo znie „Keď chcem vyjadriť svoj názor, nechám dohovoriť toho, kto hovorí predomnou“ než „Neskáčajme si do reči.“ Pravidlá je dobré aj napísať a môžu počas spoločnej práce visieť na viditeľnom mieste tak, aby bolo možné sa k nim v prípade potreby

vrátiť. Je užitočné, ak sa dopredu predstaví program stretnutia a spôsob, akým budete ako skupina pracovať. Program stretnutia s časovými blokmi môžete členom a členkám skupiny aj rozdať vytlačený, aby sa dokázali orientovať v tom, ako bude proces pokračovať. Cieľ skupinovej práce úzko súvisí s očakávaniami členov a členiek skupiny. Rovnako tak aj s tým, kam sa chcete dopracovať a aké výsledky spoločnou prácou chcete dosiahnuť. Stanovovanie cieľa by malo podliehať spoločnej dohode, ktoré zodpovedá individuálnym očakávaniam jednotlivých členov a členiek skupiny, ale aj skupinovému dohovoru či potrebám samotnej komunity.

Príklady: Skupinovú rehabilitáciu príprava vianočnej výzdoby, pečenie kysnutých koláčov, šitie jednoduchých vianočných ozdôb a individuálnu intervenciu (komplexná príprava prijímateľa sociálnej služby na pracovný pohovor).

Záujmové aktivity v záujmových krúžkoch (rodinné stretnutia, krúžok „sladké pečenie“, „šachy“, „šikovné ručičky“, „mladý tanečník“ „kreatívna dielnička).

Príklad/kazuistika

Do tejto skupiny spadajú komunitné rady, ale aj napr. práca s mládežou, v zmysle vytvorenia orgánov v skupine, podobných samospráve a pod., kde si členovia skupiny volia „starostu“ a poslancov a v takejto forme sa učia o fungovaní vecí verejných. Môžu absolvovať rozhovor so starostom, primátorom, byť účastní obecného zastupiteľstva, predkladať vlastné návrhy.

Je fajn, ak je ich čas vyčlenený na pravidelnej báze a vedený v partnerskom duchu. Odporúčame ísť dialog o ľudských právach, ale aj spolupráci s väčšinovým obyvateľstvom a potrebe vzájomnej dôvery.

3.2. Komunitná práca

Na začiatku stojí spoznávanie komunity. To ešte predchádza mapovaniu a analýze potrieb a problémov. Je viac neformálne (môže ísť o prechádzky po komunite, predstavovanie sa obyvateľom, nezáväzné rozhovory s nimi). Jeho súčasťou je štúdium dostupných zdrojov informácií o komunite (štatistiky, internetové stránky, publikácie, atď.). Jeho súčasťou môžu byť rozhovory s dôležitými aktérmi (miestna učiteľka, aktivista, podnikateľka...). Viac formalizované je mapovanie a analýza potrieb. Tu už využívame štandardné výskumné metódy – najčastejšie dotazník (v prípade viac početných komunít), anketu alebo rozhovor. Cieľom je zmapovať, aké sú potreby ľudí v komunite žijúcich, na čom sa zhodnú a na čom nie. V analytickej časti sa pokúšame hľadať aj príčiny problémov. Vyjasňovanie a vyjednávanie priorit a cieľov je dôležitou súčasťou procesu komunitnej práce, prostredníctvom rôznych diskusných metód (fokusové skupiny, individuálne rozhovory, verejné zhromaždenia, pracovné skupiny) má za úlohu ujasniť si, čo ľudia považujú za priority na riešenie a ako formulujú ciele smerujúce k zmenám v komunite. Vo všetkých etapách, ale v tejto asi najviac, zohráva významnú rolu učenie. Ak členovia komunity nemajú skúsenosti s verejnou diskusiou alebo nemali dosiaľ príležitosť zamýšľať sa nad tým, kam by svoju komunitu chceli posunúť, budú potrebovať asistenciu, povzbudenie, vedenie a príklad. V spolupráci s „neskúsenou“ komunitou platí podobne ako v individuálnej a skupinovej práci, že sa v počiatočných fázach obracia na „vodcov“ a profesionál na istý čas preberá túto úlohu. Dôležitá je aj mediácia, pretože sa môže stať, že potreby rôznych skupín obyvateľov budú stáť proti sebe. Plánovanie realizácie cieľov prostredníctvom konkrétnych metód a postupných krokov. Jeho súčasťou je aspoň rámcový časový harmonogram uskutočňovania plánu, identifikovanie zdrojov (čo k realizácii plánu potrebujeme a odkiaľ to získame) a určenie zodpovednosti a pracovných tímov (kto bude za realizáciu jednotlivých krokov zodpovedný, kto na nich bude spolupracovať).

Stanovenie „indikátorov“, podľa ktorých sa bude v závere merať, či bol cieľ dosiahnutý.

1. Realizácia konkrétnych krokov (opatrení, aktivít, projektov), ktoré sa v pláne nachádzajú. Môže ísť o jednorazové, krátkodobé, ale aj dlhodobé alebo pravidelné aktivity. Každá by mala smerovať ku konkrétnemu cieľu.
2. Hodnotenie a spätná väzba. Hodnotíme dosiahnuté výsledky, splnenie cieľov, ale tiež procesy a role. Je to príležitosť získať spätnú väzbu na seba a svoje pôsobenie. Je to čas na verejné poďakovanie a ocenenie všetkých zapojených.

Komunitná práca prináša konkrétne výsledky, môže to byť upravený verejný priestor, ale aj kultúrne, športové podujatia, nejaká služba, voľnočasová aktivita, či vzdelávací kurz, atď. Dôležité je, aby išlo o výsledky, ktoré sú naplánované v spolupráci s obyvateľmi, vychádzajúce z ich nápadov. Pretože povzbudenie ľudí k premýšľaniu nad tým, čo by vo svojej komunite chceli a ich vťahnutie do realizácie plánov je rovnako dôležité ako postavené ihrisko, či zorganizovaný festival.

Za výsledok komunitnej práce môžeme považovať:

- Samotný proces: učenia sa členov komunity k samostatnému riešeniu problémov prostredníctvom účasti na procese rozhodovania o prioritách, stanovovania cieľov a ich dosahovania.
- Produkt: dosiahnutie konkrétneho cieľa, ktorý si komunita stanovila.

K modelom komunitnej práce

Pre ucelenejší a štruktúrovanejší pohľad do komunitnej práce máme k dispozícii niekoľko modelov, nie všetky sú pre prácu v komunitnom centre dôležité, resp. rovnako dôležité, na základe rôznych už spomenutých zdrojov usudzujeme, že pozornosť treba sústrediť na: Komunitný rozvoj: jeden z modelov, ktoré zdôrazňujú svojpomoc, podporu dobrovoľníckych skupín vo vnútri komunity.

Komunitné organizovanie: Venuje pozornosť štruktúre komunity, prerozdeleniu moci v nej a snaží sa o zapojenie zástupcov komunit do rozhodovania a riešenia problémov. Je viacero stratégií komunitného organizovania, napr. podpora a zlepšovanie vzťahov medzi existujúcimi organizáciami v komunite (napr. rôzne spolky, kluby, mimovládne organizácie) tak, aby v kvalitnejšej spolupráci poskytovali komunite lepšie služby. Alebo podpora vzniku nových organizácií (formálnych aj neformálnych) zameraných na riešenie konkrétnych problémov. Takto chápané komunitné organizovanie je postavené na strategickom plánovaní vychádzajúcom z analýzy potrieb a prostredia, dosahovaní stanovených cieľov spoločne dohodnutými stratégiami. Ďalšie modely, ktoré je dobré brať na zreteľ a využívať poznatky o nich v prípade potreby, sú: Komunitná starostlivosť: Zameriava sa na budovanie a rozvoj sietí pomoci a dobrovoľníckych služieb v komunitách. Uprednostňuje poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí tak, aby ľudia nemuseli svoje komunity opúšťať (napr. opatrovateľské služby, denné stacionáre, zabezpečenie stravovania, atď.) Komunitné vzdelávanie: nejde o klasické vyučovanie, komunitné vzdelávanie je otvorené všetkým vekovým skupinám v komunite a jeho cieľom je skôr aktivizácia a učenie kritickému mysleniu, uvažovaniu o problémoch a zmenách, ako sprostredkovanie vedomostí. Je zamerané na zručnosti, ale môže byť aj cestou kompenzácie absentujúceho vzdelania

u marginalizovaných skupín (napr. večerné školy, školy druhej šance, atď.). Komunitná akcia: konkrétna akcia (pripravená a dobre zorganizovaná), ktorej účelom je na niečo upozorniť – napr. na prehliadaný problém v komunite. Najčastejšie je orientovaná na lokálnych nositeľov moci so snahou ovplyvniť ich v postoji voči znevýhodnenej komunite. Pre komunitné centrum, ktoré je prevádzkované samosprávou však môže niesť potenciál konfliktu, pretože môže byť chápaná ako „rebélia“ voči zamestnávateľovi. Pozitívnejšie vymedzenie komunitnej akcie smeruje k členom komunity, slúži na prezentáciu a podporu prebiehajúcich aktivít, „regrútovanie“ dobrovoľníkov alebo upozornenie na nejaký vnútorný problém. Feministická komunitná práca: snaha o zlepšenie postavenia žien, vytvorenie priestoru na participáciu a ovplyvňovanie života v komunitách pre ženy, podporu ich sebauvedomenia. Antirasistická komunitná práca: zameraná proti znevýhodňovaniu etnických a národnostných menšín. Vychádza z pozície, že aj veľká časť sociálnych pracovníkov je nositeľom „majoritnej“ kultúry a inštitúcií, čo môže poškodzovať záujmy minorít (vyžaduje sa prispôsobenie, upustenie vlastnej kultúry, atď.). Preto je založená na antiopresívnych prístupoch, ktoré zdôrazňujú rovnosť v príležitostiach, spravodlivosť a spoluúčasť zástupcov minorít na rozhodovaní o veciach verejných a organizovaní verejného života.

3.3. Komunitné plánovanie

Pri komunitnom plánovaní je dôležité, aby boli účastné minimálne tri skupiny účastníkov, ktorých postavenie je rovnocenné a partnerské. V prípade, že ide o plánovanie iniciované obcou podľa zákona: zadávatelia sociálnych služieb v komunite – sú to obce a mestá, ktoré podľa zákona majú zabezpečiť tieto služby pre obyvateľov komunity na území, ktoré sa ich týka. V prípade menších obcí je možné, ak sa dohodnú na spoločnom komunitnom pláne, ktorého proces tvorby prebieha tiež spoločne. Komunitný plán musí byť schválený obecným zastupiteľstvom. poskytovatelia sociálnych služieb – tu môžu byť fyzické osoby, neziskové organizácie, organizácie zriadené obcou, či samosprávnym krajom, podnikateľský subjekt, patrí tu teda aj komunitné centrum zriadené obcou užívateľia/prijímatelia sociálnych služieb – všetci, pre ktorých sú sociálne služby určené. A nielen tí, ktorí už nejakú službu využívajú, ale aj tí, ktorí na ňu

napríklad ešte len čakajú. Ideálne je, ak sú do procesu komunitného plánovania oslovení zástupcovia všetkých možných sociálnych skupín, ktoré v obci žijú (seniori, zdravotne znevýhodnení, sociálne vylúčení, deti a mládež, ľudia závislí o návykových látok a pod.).

Hlavné zásady komunitného plánovania

Dodržanie princípov komunitného plánovania zabezpečí to, že výsledný dokument bude vyjadrovať potreby, ciele a priority členov komunity. Snaha o ich obchádzanie alebo nedodržania výrazne zníži jeho kvalitu.

- Rovnocenný vzťah a partnerstvo medzi všetkými účastníkmi – potreby účastníkov všetkých strán majú mať rovnakú váhu a mali by dostať v procese rovnaký priestor na vyjadrenia zapojenie sa.
- Zapájanie miestneho spoločenstva – miestne spoločenstvo, komunita, musí byť k spolupráci oslovované tak, aby rozumelo tomu, čo sa bude diať. Týka sa to jazyka aj formy komunikácie a oslovenia. Nesmie sa stať, že niekto z komunity bude vylúčený alebo diskriminovaný.
- Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov – tie sa môžu týkať osôb, či organizácií, ktoré by mohli finančne prispieť na rozvoj, ale aj ľudí, ktorí majú dostatok času, a preto môžu pôsobiť ako dobrovoľníci alebo nefinanční darcovia.
- Práca s informáciami – v rámci procesu je potrebné vopred dohodnúť, ako sa bude komunikovať smerom navonok a v rámci pracovnej skupiny. Ako budú informácie cirkulovať, kto sa bude zaoberať pripomienkami, akou formou sa to celé bude diať.
- Priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument – pri dodržaní všetkých zásad a princípov komunitného plánovania sa procesom vytvorí dokument, ktorý je jedinečný, neopakovateľný a nekopírovateľný inou komunitou. Takto vytvorený dokument je zárukou toho, že sú v ňom zachytené potreby a ciele rôznych skupín z komunity

Vybrané metódy:

Ide iba o krátke zhrnutia, ktoré vás môžu nasmerovať na hlbšie preskúmanie tých postupov, ktoré sa vám zdajú zmysluplné a máte pocit, že by mohli byť užitočné pre vašu prácu v komunite.

Najčastejšie ich budete môcť využiť:

- Pri práci s celou komunitou najmä v prípade zisťovania a mapovania potrieb jej členov, pri komunitnom organizovaní a komunitnom rozvoji, pri budovaní vzťahov komunite alebo pri riešení rôznych problémov v komunite;
- Pri práci s väčšími alebo menšími skupinami, s ktorými sa budete stretávať pri špecifických situáciách (napríklad pri zavádzaní kanalizácie v obci, pri riešení konfliktov medzi žiakmi v škole, pri riešení vzťahov medzi majoritou a minoritou v obci a pod.). Tieto metódy vám môžu pomôcť zefektívniť komunikáciu, podporiť budovanie vzťahov, ale aj získať väčšiu istotu pri vašej práci komunitného pracovníka.

DOOR KNOCKING – METÓDA „KLOPANIA NA DVERE“

Ako komunitný pracovník je vašou úlohou sa s ľuďmi rozprávať a veľa počúvať. Získavanie informácií a zisťovanie potrieb členov komunity vám pomáha s nimi spoločne hľadať cesty a zdroje pre rozvoj komunity, ale tiež možnosti ako riešiť to, čo v nej nefunguje alebo chýba. Nie vždy máte možnosť namotivovať ľudí, aby prišli k vám do komunitného centra a vy tak mohli zistiť spätnú väzbu na život v komunite. Preto je potrebné ísť medzi ľudí. Jednou z možností, ako tak urobiť, je práve použitie metódy door knocking, a teda klopania na dvere. Veľmi zjednodušene povedané - ide o spôsob rozhovoru komunitného pracovníka s členmi komunity priamo medzi ich dverami. Princíp spočíva v tom, že iniciatívu pre kontakt preberá komunitný pracovník, ktorý prichádza priamo k domu členov komunity a snaží sa s nimi naviazať kontakt. Môže sa javiť, že door knocking je príliš invazívnym prístupom, ako získať pozornosť členov komunity a že ním vstupujete do ich súkromia.

Ak však dodržíte niekoľko zásad, môže sa stať veľmi efektívnym a priamym spôsobom, ako sa tvárou v tvár zoznámiť s členmi komunity, s ktorými ste predtým nemali možnosť sa stretnúť, získať spätnú väzbu a dozvedieť sa, ako sa ľuďom žije.

Door knocking skvelou možnosťou ako:

- **Počúvať:** ak členov komunity niečo hnevá, alebo im niečo chýba, je veľká šanca, že vám o tom povedia práve tvárou v tvár. Viete tak zistiť, v čom je problém, čo ich trápi a aké sú ich starosti
- **Presviedčať:** ak máte zámer motivovať ich, aby sa zapojili do riešenia chýbajúcej kanalizácie v

obci alebo na aktivitu do komunitného centra, alebo ich získať ako členov do komunitnej rady, toto je výborný spôsob, ako to spraviť. Je veľmi ťažké, aby jeden človek niečo v komunite zmenil, ale ak vás bude viac, je vyššia šanca, že sa to podarí.

- **Pýtať sa:** Prídete na stretnutie? Chcete sa k nám pridať? Poznáte ešte iných ľudí, ktorých by táto téma zaujímala? Čo sa vám v komunite páči? Čo by ste chceli zmeniť?

Je dôležité akým spôsobom budete klásť otázky. Ľudia žijúci v generačnej chudobe majú tendenciu spájať si vašu prítomnosť, vašu otázku a vyhodnotiť ju ako prísľub. Preto je dôležité si overiť či ľudia rozumejú tomu prečo ste tam a čo robíte. Otázka typu "čo by ste potrebovali?" nie je práve vhodná. (viď. video -Komunitné plánovanie <https://www.romovia.vlada.gov.sk/narodne-projekty/komunitne-sluzby-v-mestach-a-obciach-s-pritomnostou-marginalizovanych-romskych-komunit-ii-faza/vystupy-pracovnej-skupiny-expertov-np-ks-mrk-ii/>)

Komunitné stretnutia

Jednou z ideálnych foriem ako byť v kontakte s členmi komunity sú komunitné stretnutia.

Majú viacero výhod:

- Na jednom mieste sa stretne viac ľudí, ktorí sú členovia komunity a týmto spôsobom dokážete odovzdať aj získať viac informácií

- Vďaka stretávaniu vzniká priestor na budovanie vzťahov a spoznávanie sa členov komunity

- „Viac hláv, viac rozumu“ – kedy pri hľadaní riešení problémov komunity dokážeme spoločnými silami prísť na rôznorodé možnosti, zdroje a cesty, ktoré by nám ako jednotlivcom nemuseli napadnúť

- Môžeme ich využiť pri mapovaní potrieb členov komunity, získavaní spätnej väzby na našu prácu alebo prácu iných organizácií či inštitúcií (napríklad samosprávy) alebo služieb v komunite

- Môžu mať aj charakter protestných stretnutí voči politickým štruktúram či rozhodnutiam alebo nečinnosti samospráv či volených zástupcov

- Priestor na spoločné trávenie voľného času či zábavu.

Počas samotných komunitných stretnutí využívate prvky skupinovej práce, ale aj prvky facilitácie či moderovania, a to v závislosti od toho, čo si konkrétne stretnutie vyžaduje. Preto sa v tejto časti zameriame skôr na proces motivovania ľudí, aby sa komunitného stretnutia zúčastnili alebo

ho dokonca spoluorganizovali. V procese motivovania ľudí, aby sa zúčastnili komunitných stretnutí by ste mali:

A) **Vybrať si správnu tému:** je dôležité, aby ste dokázali ľuďom zodpovedať dve otázky: „Čo z toho budem mať ja?“ a tiež „Čo s tým my môžeme urobiť?“ Preto zavážia konkrétne, nie abstraktné naznačenia toho, aké sú možnosti zmien a zdrojov či krokov, ktoré sa dajú spraviť.

B) **Motivácia pre príchod:** to môže byť vo forme jedla, ktoré na stretnutí bude alebo zaujímavého odprezentovania problému vo forme videa, krátkeho filmu, alebo aj iná forma zábavy (napr. výstava fotiek, turnaj v spoločenských hrách, koncert a pod.), ktorá môže byť realizovaná po stretnutí.

C) **Propagácia a pozývanie ľudí:** zistite, aký je najefektívnejší spôsob, ako dávať vedieť, že organizujete komunitné podujatie. Čítajú členovia komunity lokálne noviny? Sú aktívni na sociálnej sieti? Počúvajú miestny rozhlas? Alebo ich zaujme leták s pozvánkou, ktorý im dáte do schránky či na nástenku v potravinách? Nebojte sa tiež vyskúšať vyššie popísanú metódu door knockingu alebo poprosť aktívnych členov komunity, aby vám pomohli pozývať aj iných ľudí, ktorých by to mohlo zaujímať. Sami buďte aktívni, choďte do ulíc, do rôznych inštitúcií, ktoré máte v komunite (záujmové krúžky či spolky, škola, a pod.) a osobne pozývajte a vysvetľujte zámer stretnutia.

D) **Cieľ stretnutia:** je dôležité, aby ste mali jasne zadefinovaný cieľ, pre ktorý sa budete stretávať a aby ste ho dokázali aj odkomunikovať. Ak totižto od ľudí očakávate akciu, musia vedieť, o čo ide. Cieľom stretnutia môže byť aj získavanie nápadov či spätnej väzby na to, čo by sa malo v komunite zlepšiť, ale je nevyhnutné o tom pred stretnutím ľudí informovať.

E) **Majte stretnutie dobre naplánované:** nepochybne sa budete na stretnutie pripravovať po obsahovej stránke, ale aj príprava tej logistickej je nesmierne dôležitá. Majte preto na pamäti, aby všetci vedeli, kedy a kde sa bude stretnutie odohrávať. Vyberajte miesto tak, aby bolo príjemné, dostatočne priestranné a pohodlné. Je tiež dobré, ak ľudia vedia, ako dlho bude prebiehať, čo si naň majú pripraviť a aký bude program stretnutia. Majte pripravené všetky potrebné pomôcky tak, aby ste ich nemuseli hľadať na poslednú chvíľu.

Vždy je ich cieľom to, aby menili postoje komunity smerom k akceptovaniu a prijatiu osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, alebo osôb so zdravotným postihnutím, podpore sociálneho začleňovania, zabezpečovaniu možností vzdelávania a práce, ochrane základných ľudských práv a slobôd a posilňovaniu a zmocňovaniu dotknutých osôb a členov komunity, tak aby sa znižovala miera chudoby a sociálneho vyčleňovania.

Komunitná aktivita: Viacgeneračné fotenie

Burza šatstva

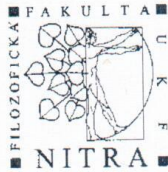

Komunitná aktivita: Športový deň

Komunitné aktivity

KATEDRA SOCIOLÓGIE
Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
Ul. B. Slančíkovej 1, 949 74 Nitra

Názov: Metodická príručka pre zamestnancov KC

Autorky: PaedDr. PhDr. Denisa Selická, PhD.
Mgr. Lýdia Kurinová
Mgr. Adriana Školeková
Recenzentka: Doc. PhDr. Monika Štrbová, PhD.

Predkladaná **Metodická príručka pre zamestnancov KC** prináša základné informácie pre zamestnancov, ktoré môžu byť nápomocné pri výkone konkrétnej komunitnej práce s klientom. Prvá kapitola analyzuje poradenstvo, konkrétne základné sociálne, ďalej autorky definujú i špecializované poradenstvo. Pozitívne hodnotím aj doplnenie a obohatenie o aktivity a fotodokumentáciu. Kapitola č. 2 sa zameriava na skupinové aktivity, ktoré sú vhodné odprezentované a môžu byť motivačné pre prácu zamestnancov KC. V poslednej kapitole autorky sa zameriavajú na komunitné centrum, miesto na vykonávanie komunitných činností. Pracovník komunitného centra je profesionál, ktorý spĺňa vysoké morálne a odborné kritériá v činnostiach, preto je nevyhnutné vychádzať aj z potrieb komunity a zároveň ponúknuť aj komunitné aktivity. V tejto časti sú zaujímavé postrehy z praxe a fotodokumentácia.

Záver: Doporučujem predkladanú Metodickú príručku pre zamestnancov KC uviesť ako publikačný materiál pre účely praxe.

Podpis:

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Filozofická fakulta
Katedra sociológie
- 1 -

Doc. PhDr. Monika Štrbová, PhD.
zástupkyňa Katedry sociológie FF UKF v Nitre

Vybavuje: Doc. PhDr. Štrbová, PhD.

Telefón:
+421905457840

E-mail:
mstrbova@ukf.sk

Recenzia na metodický materiál

„*Metodická príručka pre zamestnancov komunitných centier*“.

Vydané v rámci projektu sa podporeného z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

Autorky: PaedDr. PhDr. Denisa SELICKÁ, PhD.- Mgr. Lýdia KURINOVÁ- Mgr. Adriana ŠKOLEKOVA

Recenzentka: doc. PhDr. Lenka HABURAJOVÁ ILAVSKÁ, PhD. – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíne

Recenzovaná metodická príručka sa orientuje na problematiku komunitných centier, ich špecifikácie, poslanie, ciele, metodiku práce s klientmi. Je vydaná za podpory a vychádza z realizácie národného projektu upierajúceho sa na komunitné centrá ako podporné centrá vedúce k sociálnej inklúzii občanov z marginalizovaných rómskych komunít.

Komunitná sociálna práca ako jedna z foriem sociálnej práce v praxi má dlhoročnú tradíciu v rozličných krajinách sveta. Sociálna práca na Slovensku ju aplikovala do praxe najmä v kontexte podpory, rozvoja, inklúzie, participácie na riešení životných problémov občanov. Organizačnou štruktúrou boli ukotvené komunitné centrá ako špecializované, podporné pracoviská s cieľmi a metodikou práce. Explicitne sa im venuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý legislatívne zastrešuje komunitné centrá ako centrá poskytujúce sociálne služby pre občanov. Ide predovšetkým o sociálne poradenstvo, ktoré zahŕňa celé portfólium typov poradenstva ako rodinné, pracovné, zdravotné, poradenstvo v oblasti výchovy a vzdelávania či už na formálnej alebo neformálnej úrovni.

Predložený materiál vo svojom obsahu rieši ukotvenie komunitných centier, ich poslanie, ciele pre konkrétnu cieľovú skupinu sociálnej práce, ktorou sú marginalizované rómske komunity. Z hľadiska tematiky jej relevantnosti, aktuálnosti ide o hodnotný materiál. Kvalita spracovania teoretickej časti je na veľmi dobrej úrovni. Jednotlivé kapitoly na seba logicky a podporne nadväzujú, vytvárajú premostenie medzi jednotlivými časťami a v celosti sú kompaktné. Veľmi pozitívne hodnotím prepájanie teoretických poznatkov, definícií, teórií z metódami sociálnej práce a prepojaním teórie z praxou. Po každej kapitole autorky špecifikujú modelový príklad na ktorom ilustrujú postoje, metódy práce s klientom/tkou, ktoré možno v riešení, práci s klientom/tkou využiť a uvádzajú rolu sociálneho pracovníka v ktorej sa počas práce nachádza a ktorú zastáva svojim odborným vedením, pôsobením. Toto je hodnotná časť najmä pre odborníkov, pracujúcich v komunitných centrách, ktorým pri každodennom výkone ich pracovných činností bude nápomocný, bude takzvanou príručkou pri špecifikácii, identifikácii sociálneho problému, stanovovaní diagnózy a návrhov spôsobov sociálnej terapie pri riešení sociálnych problémov klientov/tiek.

Takto koncipovaný metodický materiál odporúčam k vydaniu.

